

Klass: Gastropoda (snäckor), **Ordning:** Littorinimorpha, **Familj:** Naticidae (borrsnäckor), **Släkte:** *Amauropsis*, **Art:** *Amauropsis islandica* (Gmelin, 1791) **Synonymer:**

Kännetecken

Amauropsis islandica är proportionerligt högre, samt har tydligare avsatta vindlingar än någon annan nordatlantisk art ur denna familj. Den kan bli upp till 25 mm lång och 18 mm bred. Skalet, som är vitt med gul eller brun ton, är matt och något genomskinligt med tunn skalhud. Spiran är relativt hög (apikalvinkel 85–90°) och skalet har 6 uppsvällda vindlingar med djupa sömmar. Skalets sista vindling är mycket stor – den upptar ca 80% av skalhöjden – med tydliga tillväxtlinjer. Embryonskalet (som är det lilla skalet på ”toppen” av det stora) har 2,5 släta vindlingar. Skalöppningen är stor - ca 2/3 av skalhöjden – och oval. Innerläppen är utåtvänd vid skalaxelns bas, medan ytterläppen börjar i rät vinkel till skalytan på sista vindlingen. Arten saknar navel. Själva djuret är gräddvitt med vita punkter, och liknar de övriga arterna i familjen. Ögonen är knappt synliga.

Utbredning och status

Arten är cirkumboreal och förekommer söderut till Nordsjöns södra delar i Europa och österut till Virginia i USA. Norrut förekommer den längs Norges kust upp till 59,5°N. I norra delen av Nordsjön är arten endast lokalt förekommande på leriga/sandiga bottenar ner till 80 meters djup, medan den i Skagerrak och Kattégatt påträffats på sand- och lerbotten mellan 20 och 60 m. *A. islandica* har i sällsynta fall även påträffats ned till mellersta Öresund. Under åren 1921-38 återfanns arten på ett flertal platser med grova och hårda substrat i Skagerrak, och framförallt södra Kattégatt ner till Stora Mittelgrund på djup mellan 12 och 38 meter. Sedan dess har mycket få fynd gjorts, och artens utbredning och status är i dagsläget oklar.

Ekologi

Artens levnadssätt är tämligen okänt, men man vet att den lägger bandformiga äggsamlingar med 150-200 ägg. Varje kapsel i samlingen är stor och innehåller ett enda stort ägg. Larven utvecklas direkt till juvenil utan pelagiskt larvstadium.

Hot

Amauropsis islandica är sällsynt inom hela sitt utbredningsområde, och även om vi i dagsläget har otillräcklig kunskap om dess status i svenska vatten finns det skäl att misstänka att arten är hotad. Syrebrist och sedimentation till följd av övergödning, samt klimatförändringar påverkar artens miljö negativt. Vidare har miljögifter, särskilt organiska tennföreningar, visat sig vara ett mycket allvarligt hot mot flera arter av snäckor eftersom de påverkar reproduktionen. Artens möjligheter till spridning och nyrekrytering är begränsade i och med att dess larver inte är pelagiska.

Åtgärder

Det är viktigt att miljömålsarbetet med att minska tillförseln av näringsämnen och miljögifter till havet fortsätter och intensifieras. Det är dock svårt att föreslå mer specifika åtgärder eftersom kunskapen om artens utbredning och status i dagsläget är synnerligen bristfällig.

Litteratur

- Fretter, V. & A. Graham. 1981. The Prosobranch Molluscs of Britain and Denmark. Part 6 – Cerithiacea, Strombacea, Hipponiacea, Calyptraeacea, Lamellariacea, Cypraeacea, Naticacea, Tonnacea, Heteropoda. *J. Moll. Stud.* Supplement 9.
- Graham, A. 1988. Molluscs: Prosobranch and Pyramellid Gastropods. *Synopses of the British Fauna (New Series)* No. 2. The Linnean Society of London.
- Hubendick, B & A. Warén. 1974. Småsnäckor från svenska västkusten - 6. Släkterna Emarginula, Lacuna, Natica, Philbertia m.fl. Särtryck ur Göteborgs Naturhistoriska Museum Årstryck 1974.
- Jensen, K. R & J. Knudsen. 1995. Annotated checklist of recent marine molluscs of Danish waters. Zoological Museum, København.
- Jägerskiöld, L. A. 1971. A survey of the marine benthonic macro-fauna along the Swedish west coast 1921-1938. *Acta Regiae Societatis Scientiarum. et Litterarum Gothoburgensis. Zoologica* 6, Kungliga Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället, Göteborg.
- Hansson, H. G. (Comp.), NEAT (North East Atlantic Taxa): Scandinavian marine Mollusca Checklist. Internet Ed., Aug. 1998. (<http://www.tmbi.gu.se>).
- Thorson, G. 1946. Reproduction and larval development of Danish marine bottom invertebrates, with special reference to the planktonic larvae in the sound (Øresund). *Medd. Komm. Danm. Fisk. Havund. Ser. Plankton. Bind IV.* København.

Författare

Peter Göransson. © ArtDatabanken, SLU 2005.